

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО
 Декана ФТМЛ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ Тетяна МОСТЕНСЬКА

_____ Анатолій ПОЛУХІН

«___» _____ 2023 р.

«___» _____ 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент авіакомпаній та аеропортів
 Галузь знань 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 073 Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	7	210/7,0	51	51	-	108	-	1 КР - 7 с.	екзамен 7 с.
Заочна	7,8	210/7,0	12	12	-	186	1К-8 с.	1 КР- 8 с.	екзамен 8 с.

Індекс: НБ-7-073-5/21-2.1.29
 Індекс: НБ-7-073-5з/ 21-2.1.29

СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 2 з 19	

Робочу програму навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-7-073-5/21, № РБ-7-073-5/23, № НБ-7-073-5 з/21, №РБ-7-073-5 з/23, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

старший викладач кафедри менеджменту _____ Тетяна РЕСТЕУ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», спеціальності 073 «Менеджмент» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № ___ від «__» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент авіакомпаній та аеропортів» _____ Лариса ЛИТВИНЕНКО

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № ___ від «_____» 2023 р.

Голова НМРР _____ Ірина ШЕВЧЕНКО

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 3 з 19	

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	6
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	7
2. Програма навчальної дисципліни	8
2.1. Зміст навчальної дисципліни	8
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	8
2.3. Тематичний план	11
2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).....	12
2.5. Перелік питань для підготовки екзамену.....	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	12
3.1. Методи навчання	12
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	13
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	14
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	14

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 4 з 19	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з менеджменту.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері управління бізнес-процесами в міжнародному авіаційному середовищі, в тому числі ознайомлення зі специфікою діяльності сучасних авіакомпаній та аеропортів.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- підготувати студентів до подальшої спеціалізації в авіа бізнесі;
- ознайомити студентів з практичним застосуванням галузевих термінів та визначень;
- забезпечити розуміння студентами взаємозалежності між підприємствами галузі;
- забезпечити вивчення студентами функцій комерційних, операційних підрозділів авіаційних підприємств;
- ознайомити студентів з галузевою (авіаційною) специфікою операційного менеджменту, фінансового менеджменту, маркетингу, стратегічного менеджменту;
- забезпечити розуміння студентами бізнес моделей, які застосовують авіакомпанії для підвищення конкурентоспроможності;
- забезпечити розуміння студентами бізнес моделей, які застосовують аеропорти для підвищення конкурентоспроможності;
- ознайомити студентів з базовими конкурентними стратегіями, що застосовуються авіапідприємствами;
- продемонструвати практичне застосування теоретичних знань на різноманітних прикладах.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання**:

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 5 з 19	

- ПРН 8.** Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- ПРН 10.** Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
- ПРН 11.** Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
- ПРН 14.** Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.
- ПРН 16.** Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
- ПРН 17.** Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.
- ПРН 19.** Базові знання та сучасні підходи до здійснення маркетингової, комерційної та операційної діяльності авіакомпаній та аеропортів, вміти проводити моніторинг, аналізувати, контролювати, діагностувати та планувати діяльність авіапідприємства.
- ПРН 20.** Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку авіакомпаній, аеропортів та інших підприємств авіаційної галузі.
- ПРН 21.** Знання управлінської термінології, концептуальних засад менеджменту, вміння використовувати сучасні методи для управління авіакомпаніями та аеропортами.
- ПРН 22.** Оцінювати за різними параметрами послуги авіакомпаній та аеропортів, а також процеси, що відбуваються на підприємствах авіаційної галузі та зробити відповідні висновки для прийняття оптимальних управлінських рішень.
- ПРН 23.** Знання принципів управління соціально економічних систем на мікро- і макрорівнях та методів оптимізації процесів управління авіакомпаніями та аеропортами.
- ПРН 25.** Знання особливостей контрактної діяльності авіакомпаній та аеропортів та специфіки середовища національного і зарубіжних ринків.
- ПРН 26.** Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності авіакомпаній та аеропортів. Вміти виявляти і аналізувати вплив елементів макро-та мікроекономічного середовища на підприємства авіаційної галузі.
- ПРН 28.** Вміти управляти авіакомпаніями та аеропортами з метою забезпечення їх ефективності.
- ПРН 30.** Вміти розробляти та обґрунтовувати організаційно економічні маркетингові програми розвитку авіапідприємств на основі прогнозу кон'юнктури внутрішніх, міжнародних та світових товарних ринків з метою планування довгострокових маркетингових заходів щодо ринкового позиціонування авіакомпаній та аеропортів.
- ПРН 31.** Підтримувати ділові контакти, вести ділову бесіду із закордонними партнерами, у тому числі й однією з іноземних мов. Високий рівень володіння англійською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для проведення ділових переговорів щодо розвитку авіакомпаній та аеропортів.
- ПРН 32.** Вміти консультувати працівників авіакомпаній та аеропортів з питань торговельно-збутової, комунікаційної, асортиментної та цінової діяльності авіаційних підприємств.
- ПРН 33.** Вміти розробляти систему заходів для авіакомпаній та аеропортів щодо виявлення, оцінки, профілактики та страхування ризиків і визначати тактику дій для їх мінімізації

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 6 з 19	

ПРН 34. Вивчати міжнародні ринки, євроінтеграційні процеси та перспективи співпраці із закордонними партнерами авіакомпаній та аеропортів на засадах крос культурної взаємодії.

ПРН 35. Здійснювати моніторинг запобіганню кризових явищ за системою показників та критеріїв, ідентифікувати та аналізувати можливий вплив факторів ризику на результативність роботи авіакомпаній, аеропортів та інших підприємств авіаційної галузі.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути такі **компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 16. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування економічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи в авіакомпаніях, аеропортах та на інших підприємствах авіаційної галузі.

ЗК 17. Здатність виконувати економічні дослідження в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування вимог дисципліни, планування та управління часом.

ЗК 19. Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з менеджменту авіакомпаній та аеропортів на соціальну сферу.

ЗК 20. Здатність до аналізу фінансового, матеріально технічного, кадрового забезпечення процесу діяльності авіакомпаній та аеропортів.

ЗК 21. Визначення функціональних сфер діяльності авіакомпаній, аеропортів та їх взаємодії (надання послуг, логістика, маркетинг, фінанси, людські ресурси).

ЗК 22. Здатність організувати і контролювати реалізацію господарської та економічної політики авіакомпаній і аеропортів.

ЗК 23. Мати базові уявлення про основи філософії, екології та охорони праці, розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства, вміти дотримуватися їх у своїй професійній і соціальній діяльності.

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 7 з 19	

- ФК 2.** Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- ФК 3.** Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- ФК 4.** Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- ФК5.**Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
- ФК 7.** Здатність вибирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- ФК 8.** Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
- ФК 10.** Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
- ФК 12.** Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- ФК 16.** Здатність здійснювати контроль обслуговування пасажирів, обробку багажу в терміналах аеропорту; визначати вартість перевезення додаткового багажу.
- ФК 17.** Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в авіакомпаніях та аеропортах.
- ФК 18.** Здатність робити оцінку діяльності авіакомпаній та аеропортів і знаходити відповідні шляхи її удосконалення.
- ФК 19.** Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку авіакомпаній та аеропортів.
- ФК 20.** Здатність організовувати вивчення та прогнозування потреб на товари та послуги в авіакомпаніях та аеропортах.
- ФК 22.** Здатність розв'язувати широке коло проблем і задач в сфері управління авіапідприємствами шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і практичних методів.
- ФК 23.** Здатність аналізувати позитивні і негативні риси діяльності авіакомпаній та аеропортів щодо випуску товарів та послуг.
- ФК 24.** Здатність формувати інформаційний банк даних в авіакомпаніях та аеропортах про асортимент, споживчі властивості, показники якості товарів вітчизняного і зарубіжного виробництва.
- ФК 26.** Здатність вивчати, аналізувати та оцінювати наявний на ринку асортимент товарів, перелік послуг, виробників та ступінь забезпечення прав споживачів у їх діяльності.
- ФК 28.** Здатність створювати систему комунікацій по просуванню товарів і послуг авіакомпаній та аеропортів, формувати імідж авіапідприємств.
- ФК 31.** Здатність розробляти та надавати рекомендації щодо напрямків розвитку авіакомпаній та аеропортів, поліпшення фінансово-економічного стану, антикризових заходів

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Менеджмент», «Операційний менеджмент», «Управління економічною діяльністю підприємств» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Стратегічний менеджмент», «Управління бізнес-процесами авіа підприємств», «Комунікативний менеджмент», та інших.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 8 з 19	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «Теоретичні засади управління діяльністю в авіаційній галузі» навчального модуля № 2 «Аспекти економічної діяльності в структурі авіакомпаній та аеропортів», які є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим третім модулем (освітнім компонентом) є курсова робота (КР), яка виконується у сьомому семестрі (восьмому - для ЗФН). КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань та навичок, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль № 1 «Теоретичні засади управління діяльністю в авіаційній галузі»

Інтегровані вимоги модуля № 1: вміти аналізувати результати діяльності авіаційного підприємства, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища; знати перспективи розвитку організації; знати сутність співробітництва між аеропортами та базовими авіакомпаніями, сутність трансферу авіапасажирів, драйвери розвитку аеропортів; знати основні терміни та визначення з продажу, маркетингу, фінансів та економіки, що застосовуються в авіа галузі; вміти аналізувати ринковий стан та фінансовий стан авіа підприємств; розуміти різницю між прибутковістю та наявністю коштів; вміти ідентифікувати проблемні зони та розробляти програму розвитку авіапідприємства.

Тема 1. Управління діяльністю авіакомпанії.

Введення до курсу. Основні завдання авіаційних підприємств. Поняття та завдання авіакомпаній. Визначення терміну а/к. Організаційна структура а/к. Обслуговування пасажирів та багажу. Наземне обслуговування літака. Сутність співробітництва між аеропортами та базовими авіакомпаніями. Сутність трансферу авіапасажирів. Драйвери розвитку аеропортів.

Тема 2. Управління фінансовою діяльністю а/к.

Витрати а/к. Методи прогнозування витрат та доходів авіа підприємств. Регуляторні органи галузі. Основні тенденції галузі авіап перевезень. Основні терміни та визначення з продажу та маркетингу, що застосовуються в авіа галузі. Аналіз практичних прикладів підвищення доходності авіапідприємств. Основні терміни та визначення з фінансів та економіки.

Тема 3. Планування маршрутних сполучень а/к.

Маркетингове середовище а/к. Визначення потреб пасажирів в маршрутних сполученнях. Маркетинг та соціальні мережі. Альянси авіакомпаній та маркетингова лояльність а/к.

Тема 4. Управління діяльністю аеропортів.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 9 з 19	

Класифікація аеропортів. Операційна діяльність аеропортів. Організаційна структура аеропортів. Послуги що надаються в аеропортах. Незалежні компанії що працюють в аеропортах.

Тема 5. Планування та розвиток інфраструктури аеропортів.

Планування та розробка конфігурацій аеропортів. Основні моделі аеропортового бізнесу (Міжнародний хаб, Столичний O&D (з пункту в пункт) аеропорт, Регіональний аеропорт, Аеропорт лоукост авіакомпаній, Вантажний аеропорт). Сутність Хабової моделі. Типи Хабів. Передумови створення та показники ефективності Хабу. Фактори що впливають на аеропортову галузь. Моделі власності та управління аеропортами. Роль ІКАО в економічній діяльності аеропортів. Доходи аеропортів (авіаційні, від хендлінгу, не авіаційні).

Тема 6. Економічна діяльність аеропортів.

Джерела фінансування та доходів аеропортів. Ціноутворення на послуги та інфраструктуру в аеропортах. Причини та переваги приватизації аеропорту. Фактори що впливають на аеропортову галузь. Моделі власності та управління аеропортами. Доходи аеропортів (авіаційні, від хендлінгу, не авіаційні). Витрати аеропортів. Неавіаційна діяльність аеропортів. Вплив аеропортів на регіональний розвиток. Концепції міста-аеропорту.

Тема 7. Управління авіаційною безпекою.

Ризики в діяльності а/к та аеропортів. Зони ризику та загроз в авіації. Планування діяльності а/к та аеропортів на випадок надзвичайних ситуацій. Роль ІКАО в економічній діяльності аеропортів.

Модуль № 2. «Аспекти економічної діяльності в структурі авіакомпаній та аеропортів».

Інтегровані вимоги модуля № 2: знати ключові для бізнес-процесу підприємства фактори у міжнародному середовищі; системно розуміти економічну діяльність авіапідприємства; діяти соціально відповідально і свідомо; обирати та використовувати сучасний інструментарій для менеджменту бізнес-процесами авіапідприємства; створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління бізнес-процесами; формувати обґрунтовані оптимальні управлінські рішення; знаходити оптимальні шляхи її удосконалення бізнес-процесів авіапідприємств.

Тема 1. Авіаційна промисловість.

Структура авіаційної індустрії. Регіональні та національні перевізники. Статистика авіакомпаній. Сертифікація авіакомпанії. Збір даних DOT. Галузеві угоди. Перевезення та фінансові показники.

Тема 2. Економічна характеристика авіакомпаній. Авіакомпанії як олігополісти.

Інші унікальні економічні характеристики. Значення факторів пасажиропотоку авіакомпанії.

Тема 3. Управління авіакомпанією та організація. Управління. Нова корпоративна структура. Функції менеджменту. Організація та організаційна схема. Кадрові відділи. Лінійні відділи.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 10 з 19	

Тема 4. Маркетинг авіакомпаній для залучення пасажиропотоку.

Розробка маркетингової концепції. Концепція маркетингу, орієнтованого на споживача. Маркетингові стратегії після дерегуляції. Майбутнє авіа маркетингу.

Тема 5. Ціноутворення, попит та пропозиція авіакомпаній. Тенденція тарифів на внутрішні пасажирські авіаквитки. Ціноутворення та попит. Види тарифів на пасажирські перевезення. Процес ціноутворення. Витрати авіакомпанії. Ціноутворення та пропозиція.

Тема 6. Авіап перевезення вантажів. Історичний огляд. Авіап перевезення вантажів сьогодні. Майбутнє ринку авіап перевезень. Види тарифів на авіап перевезення. Спеціальні авіап перевезення. Фактори, що впливають на тарифи авіап перевезень.

Тема 7. Планування флоту: процес вибору типу літака. Фактори, які впливають на процес планування флоту. Дизайн і розробка — точка зору виробника. Процес планування флоту. Модель оптимізації флоту. Процес прийняття рішення оновити або змінити флот. Планування флоту на прикладі American Airlines.

Тема 8. Шляхи фінансування авіакомпаній. Джерела коштів. Джерела та використання коштів регулярними авіакомпаніями США. Як World Airlines закупає літаки. Управління готівкою авіакомпаній та фінансове планування.

Модуль № 3 (освітній компонент) "Курсова робота"

Курсова робота (КР) виконується у сьомому семестрі (студентами заочної форми навчання відповідно у восьмому семестрі), відповідно до методичних рекомендацій, затверджених у встановленому порядку.

Метою курсової роботи є порівняльний аналіз аспектів управлінської та економічної діяльності в структурі авіакомпаній та аеропортів і розробка схем підвищення ефективності управління аеропортовим комплексом для покращення надання послуг з перевезення пасажирів.

Для успішного виконання курсової роботи студент повинен знати: нормативно-правову базу; спеціальну літературу, довідкові та нормативні матеріали з авіаційного та інших видів транспорту, основні загальні та професійні поняття дисципліни; вміти: аналізувати структурно-логічні процеси технологій роботи в аеропортах та авіакомпаніях.

Конкретною метою курсової роботи є закріплення теоретичних знань студентів з навчального курсу "Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів" та набуття поглиблених знань і практичних навичок використання нормативних документів щодо аналізу пасажирських перевезень авіаційних підприємств для розробки рекомендацій у сфері підвищення ефективності роботи авіаційних підприємств. При цьому завдання для курсової роботи відрізняються між собою.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом індивідуально відповідно до методичних рекомендацій. Час, необхідний для виконання курсової роботи, становить до 30 годин самостійної роботи студента.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 11 з 19	

2.3. Тематичний план

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль № 1 «Теоретичні засади управління діяльністю в авіаційній галузі»									
7 семестр									
1.1.	Управління діяльністю авіакомпаній	8	2	2	4	4	2	-	2
1.2.	Управління фінансовою діяльністю а/к	8	2	2	4	4	2	-	2
1.3.	Планування маршрутних сполучень а/к	8	2	2	4	6	2	-	4
1.4.	Управління діяльністю аеропортів	8	2	2	4	4	-	-	4
1.5.	Планування та розвиток інфраструктури аеропортів	8	2	2	4	4	-	-	4
1.6.	Економічна діяльність аеропортів	10	2 2	2 2	2	4	-	-	4
1.7.	Управління авіаційною безпекою	8	2	2	4	4	-	-	4
1.8.	Модульна контрольна робота № 1	6	2	-	4				
	Усього за модулем № 1	64	18	16	30	30	6	-	24
Модуль № 2 «Аспекти економічної діяльності в структурі авіакомпаній та аеропортів».									
7 семестр									
8 семестр									
2.1.	Авіаційна промисловість	20	2 2 2	2 2 2	8	20	2	2	16
2.2.	Економічна характеристика авіакомпаній	20	2 2 2	2 2 2	8	20	2	2	16
2.3.	Управління авіакомпанією та організація	20	2 2 2	2 2 2	8	20	2	2	16
2.4.	Маркетинг авіакомпаній для залучення пасажиропотоку	14	2 2	2 2	6	18	-	2	16

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 12 з 19	

2.5.	Ціноутворення, попит та пропозиція авіакомпаній	14	2 2	2 2	6	16	-	2	14
2.6.	Авіаперевезення вантажів	14	2 2	2 2	6	16	-	-	16
2.7.	Планування флоту: процес вибору типу літака	11	2 1	2 2	4	18	-	2	16
2.8.	Шляхи фінансування авіакомпаній	-	-	-	-	14	-	-	14
2.9.	Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН)					8			8
	Модульна контрольна робота № 2	3	-	1	2				
	Усього за модулем № 2	116	33	35	48	150	6	12	132
	Усього за 7 семестр	180	51	51	78	30	6	-	24
	Усього за 8 семестр					150	6	12	132
Модуль № 3 "Курсова робота"									
3.1.	Тема курсової роботи	30			30	30			30
	Усього за модулем №3	30			30	30			30
	Усього за навчальною дисципліною	210	51	51	108	210	12	12	186

2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).

Домашня (контрольна) робота (ЗФН) з дисципліни виконується у восьмому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до запропонованих викладачами кафедри тем.

Час, потрібний для виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) складає 8 годин.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 13 з 19	

(демонстрація, ілюстрація, кейс, презентація), практичні (рішення задач, ділові ігри, мозкова атака).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в структурній діяльності використовуються:

- методи організації та здійснення навчальної діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні і проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача та методи самостійної роботи студентів;
- методи стимулювання та мотивації навчальної роботи, що об'єднали в собі навчальні дискусії, моделювання рольових ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і метод заохочення;
- методи контролю та самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального, тематичного і систематичного контролю.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Jean-Paul Rodrigue. The Geography of Transport Systems. NY: Routledge, 2020, 456 pages.
- 3.2.2. Airline marketing, Independent study, IATA Montreal-Geneva, 2003, 308 pages.
- 3.2.3. Airline Finance and accounting management, Distance learning, IATA Montreal-Geneva, 2019, 646 pages.
- 3.2.4. Doganis Rigas. The airline business in the 21st century. UK: Routledge, 2001, 240 pages.
- 3.2.5. Samunderu Eyden. Air Transport Management: Strategic Management in the Airline Industry. Kogan Page, 2019, 384 pages.
- 3.2.6. Майкл Портер. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Наш Формат 2020, 424 с.
- 3.2.7. Майкл Портер. Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів. Наш Формат 2019, 624 с.
- 3.2.8. Airport Handling Manual 591. IATA. Інструкція з обслуговування пасажирів, багажу, вантажів та повітряних суден в аеропорту.

Допоміжна література

- 3.2.9. O'Connor William. An introduction to airline economics. 6th edition, Praeger publishers, 2020, 272 pages.
- 3.2.10. Stoenescu Cristina, Gheorghe Camelia. Hybrid airlines – generating value between low-cost and traditional. Proceeding of the 11th International Conference on Business Excellence. 2019.
- 3.2.11. Strategic Management in Aviation. Critical Essays Edited By Thomas C. Lawton, UK: Routledge 2019, 416 pages.
- 3.2.12. One Size does not Fit All: A Study of how Airline Business Models have evolved to meet Demand in Europe. IATA 2022.
- 3.2.13. L.E.K. Consulting. Aviation Insights Review (AIR): The Future of Airline Business Models. Volume XVI, ISSUE 34, 2019.
- 3.2.14. Побережна З.М. Конкурентні переваги основних видів бізнес-моделей авіаційних підприємств. Економіка та управління підприємствами. Випуск 43.2020.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 14 з 19	

3.2.15. Aviation Careers 1987: A Plane&Pilot Magazine Special Report. Encino, CA: Werner&Werner, 2019. Cardoza, Anne, and Suzee J. Vik. The Aerospace Careers Handbook. New York: Arco, 2020.

3.2.16. Echaore-McDavid, Susan. Career Opportunities in Aviation and the Aerospace Industry. New York: Checkmark Books, 2005.

3.3. Інтернет-ресурси

3.3.1. Глобальний Договір ООН [Електронний ресурс] — Систем. вимоги : Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; Windows 98/2000/NT/XP. — Web : www.obrada.ks.ua/index.php?id=10501.

3.3.2. Бенчмаркінг як інструмент підвищення ефективної операційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка» — Систем. вимоги : Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; Windows 98/2000/ /NT/XP. — <http://ena.lp.edu.ua/handle/ntb/41575>.

3.3.3. Людський капітал як інструмент оцінювання конкурентоспроможності організації [Електронний ресурс] / Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна — Систем. вимоги : Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; Windows 98/2000/ /NT/XP. — <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/9373>.

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця.4.1

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
Виконання завдань на практичних заняттях	7 семестр	7 семестр
	$5 \text{ б} \times 4 = 20$	$5 \text{ б} \times 2 = 10$
Виконання тестових завдань	10	10
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати до</i>	18	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	10	-
Усього за модулем № 1	40	20
	Модуль № 2	
Виконання завдань на практичних заняттях	7 семестр	8 семестр
	$5 \text{ б} \times 4 = 20$	$5 \text{ б} \times 2 = 10$
Виконання тестових завдань	10	10
Виконання та захист домашнього завдання та домашньої (контрольної) роботи ЗФН	-	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 2 студент має набрати до</i>	18	-
Виконання модульної контрольної роботи № 2	10	-
Усього за модулем № 2	40	40

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 15 з 19	

Екзамен	20	40
Усього за дисципліною	100	
Види навчальної роботи	Модуль № 3	
Виконання курсової роботи	60	60
Захист курсової роботи	40	40
Виконання та захист курсової роботи	100	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.5. Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентами за результатами виконання та захисту **курсвої роботи** в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю, а також до навчальної картки та індивідуального навчального плану студента та Додатка до диплома, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.8. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Додаток 1

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

(рекомендовані значення)

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 17 з 19	

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 19 з 19	

--	--	--	--	--	--	--	--

(Ф 03.02–32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				